

pisů tohoto nařízení (§ 1, odst. 1). Předpisy ty zejména pak §§ 4 odst. 2, 6 odst. 1, 8, 9, 11 odst. 1 a 14 samy přihlížejí k nezbytné ochraně dlužníka a ke spravedlivému zájmu věřitele, takže mají materielně podobný obsah a sledují též účel jako § 7 vl. nař. č. 44/40 Sb. Vzhledem k tomu, že jde o předpis novější než vl. nař. č. 44/40 Sb., jest míti za to, že dlužník může se dovolávat ochrany před zabavením pracovního příjmu jen podle předpisů nařízení o zabavení mzdy 1940 (arg. §§ 8 a 14 cit. nař.), nikoliv však podle § 7 vl. nař. č. 44/40 Sb. (R IV 1855/41), takže návrh na zrušení takové exekuce podle § 7 vl. nař. č. 44/40 Sb., o který tu prakticky jenom může jíti, neboť odklad příkázání pohledávky k vybrání nemůže míti pro dlužníka významu, jest zamítnouti.

Glosy a aktuality.

Z nesporné rozlukové praxe.

Rozluka podle § 17 zák. č. 320/19 Sb. z. a n. na podkladě protichůdných rozsudků pro zmeškání?

V předchozích glosách jsme upozornili na to, jak dnešní praxe čelí zneužívání rozsudků pro zmeškání k docílení rychlé rozluky podle § 17 rozluk. zák. a že se takové rozsudky nehodí pro přeměnu v rozluku, dojde-li rozlukový soudce ku přesvědčení, že nejde materielně o skutečný kontradiktorní rozsudek podle §§ 107—109 obč. zák., nýbrž o smluvený (dobrovolný) rozvod, jen na oko — a zpravidla chatrně — zahalený v rozsudkovou formu.

Dnes chceme upozorniti na zvláště markantní a zcela beznadějný způsob takových praktik. Manželé někdy chtějí docílit rychle rozluky z viny obou stran bez provádění důkazů. Toho nemohou docílit sporem o rozluku, kde mimo to je vyloučen i důkaz výslechem stran, ani na podkladě normálního rozsudku rozvodového z viny obou stran, jenž zpravidla předpokládá rovněž žalobní odpověď a provádění důkazů.

Dřívější liberální rozluková praxe připouštěla tuto cestu: Každý z manželů podal žalobu o rozvod proti druhému manželu s návrhem, aby bylo manželství rozvedeno od stolu a lože z (výhradně) viny odpůrcovy z některého z důvodů § 13 rozluk. zák. Oba manželé dali dojíti k roz-

sudkům pro zmeškání, a žádali po jejich pravoplatnosti o rozluku podle § 17 rozluk. zák. — buď souhlasně z viny obou manželů, nebo každý z viny odpůrcovy, předpokládaje, že rozlukový soudce oba rozvodové rozsudky »zkombinuje« a vysloví rozluku z viny obou stran. Takové žádosti se podávají dodnes.

Postup takový je naprosto nesprávný. Na podkladě takto si odporujících rozsudků pro zmeškání nelze vůbec povolití rozluky podle § 17 rozl. zák., a to z těchto důvodů:

1. V každém takovém případě je ze spisů na první pohled patrné, že nejde tu materielně o rozvodový spor, kde by si jeden z manželů byl vynutil rozvod proti vůli manžela druhého, nýbrž o smluvený postup, o rozvod oboustranně zamýšlený, dobrovolný, zahalený ve formu dvou kontradiktorních rozsudků pro zmeškání. Zpravidla jsou oba manželé zastoupeni práv. zástupci, roky bývají nápadně ustanoveny na též den a hodinu, oba »spory« se pojednávají někdy před tímž soudcem. Každý z manželů tvrdí, že druhý manžel je výhradně na rozvodu vinen a přecestří ve druhém sporu — výrok o své výhradně vině na rozvodu. K tomu není jiného vysvětlení, nežli že jde o smluvenou hru.

Byl-li jeden z těchto rozsudků vy-

dán dříve než druhý, jde mimo to o věc rozsouzenou (§§ 232, 240 posl. odst., 411 c. ř. s.) a je druhý rozsudek i zmatečný. »Vyslovil-li soud v rozvodovém rozsudku, jak musí učiniti z úřední povinnosti, že jeden nebo druhý manžel jest vinen na rozvodu, vyslovil tím také, že jeho odporce nemá na rozvodu viny. Nabude-li takový rozsudek moci práva, jest tím otázka viny na rozvodu mezi manžely s konečnou platností rozhodnuta a nemůže býti předmětem jiného samostatného sporu. Jest nerozhodné, šlo-li o rozsudek kontradiktorní nebo kontumační. Změny výroku o vině bylo by lze se domáhati pouze žalobou o obnovu nebo o zmatečnost« (rozh. Nejv. soudu Rv I 1853/36).

2. Nemožnost výše popsaného postupu vyplývá však i z této úvahy:

Podle § 17 rozluk. zák. jest do rozlukového usnesení převzítí — a to beze změny — výrok o vině z rozsudku, vydaného ve sporu o rozvod téhož manželství. Jak je to možné, když toto manželství bylo jedním rozsudkem rozvedeno z výhradné viny manželovy a druhým z výhradné viny manželčiny? Tyto protichůdné výroky o vině převzítí nelze — usnesení by bylo perplexní — ani nelze mechanicky kombinovati oba výroky tak, že se rozlučuje manželství z viny obou manželů, což je přece zcela jiný, samostatný úsudek, k němuž není rozlukový soudce na podkladě rozvodových spisů oprávněn; nehledě ani k tomu, že, je-li uplatňován rozlukový důvod hlubokého rozvratu, nelze podle spisů zpravidla vyloučiti, zda některý z manželů nemá převážné viny na rozvratu a nebyl by tudíž oprávněn za rozluku ani žádati nebo žalovati [§ 13 h) rozluk. zák., rozh. Sb. n. s. s. 17.364].

Uvedený postup jest tudíž nejen velmi průhledným obcházením zákona, nýbrž i odporuje normálnímu právníckému citění a myšlení. Jak-

mile pak zjistí rozvodový soudce ze spisů nebo se jinak dozví, že došlo k takovým protichůdným rozsudkům — ať současným nebo po sobě vynešeným — nemůže povolití rozluky podle § 17 manž. zák. dokonce ani na žádost jednoho z manželů z viny druhého, protože rozsudek, jehož se navrhopatel dovolává, je podvrácen protichůdným rozsudkem a není již spolehlivým podkladem pro rozluky v cestě nesporné.

V takovém případě lze povolití rozluky jen pro nepřekonatelný odpor podle § 15 rozluk. zák., ovšem jen za předpokladů tam uvedených, totiž za rok po rozvodu a za souhlasu odporce, daného buď výslovně, nebo předpokládaného podle § 16 b) cit. zák. Emil Steigerhof.

Výpověď pojistky.

V Právní praxi 4-5/IV byla uveřejněna glosa komentující zásady týkající se jednoměsíční výpovědní lhůty podle § 65 zákona o pojistné smlouvě se zřetelem k vl. nařízení čís. 218/38.

V poslední době rozhodoval nejvyšší soud případ, kdy došlo k výpovědi pojistné smlouvy podle § 65 zákona o pojistné smlouvě po nabytí vlastnictví k nemovitosti na základě usnesení o udělení příklepu.

Pojišťovna zažalovala vydražitele o pojistnou prémii s mezitímním určovacím návrhem, že uzavřená pojistná smlouva s předchůdcem vydražitele jest i pro vydražitele závazná a zastávala názor ve sporu, že lhůtu 30 dnů jest počítati ode dne udělení příklepu, ježto prý příklep byl udělen pod resolutivní výminkou, že schválen bude správním úřadem, resp. že vydražiteli bude správním úřadem udělen souhlas k nabytí vydražené nemovitosti.

Soud I. stolice zamítl žalobu s mezitímním návrhem určovacím, případ posuzoval analogicky podle rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 27. června 1940 č. j. RV I 744/40 a na-

bytí nemovitosti na základě udělení příklepu hodnotil obdobně jako smluvní nabytí nemovitosti.

Odvolační soud změnil rozsudek soudu I. stolice a přiklonil se k názoru pojišťovny, že jde o podmínku resolutivní, že účinky udělení příklepu nastávají ihned a že tedy vydražitel měl počítati lhůtu od udělení příklepu.

Nejvyšší soud změnil rozsudek odvolacího soudu a obnovil rozsudek soudu I. stolice z těchto důvodů (rozhodnutí ze dne 3. září 1941 RV I 386/41):

»Dovolací soud je názoru, že při exekčním zcizení nemovitostí uvedených v §§ 1 a 5 nařízení č. 313/1938 Sb. možno pojistnou smlouvu platně vypověděti do jednoho měsíce po pravoplatnosti schvalovacího výměru okresního úřadu podle § 1 cit. nařízení. Teprve pak možno totiž vydražitele považovati za nabyvatele (§ 65, zák. č. 145/1934 Sb.), na němž jest, aby splnil dražební podmínky (§ 237 ex. ř.), a který může do jednoho měsíce poté, co se jako nabyvatel ujal držby vydražené nemovitosti, vypověděti pojistnou smlouvu (§ 65, odst. 2 zák. č. 145/1934 Sb.). Teprve pak dochází k pevné změně v osobě vlastníka pojištěné nemovitě věci a vlastnictví vydražitelovo není již závislé na skutečnostech mimo jeho vůli. Jistota a stálost hospodářských styků vyžaduje, aby právní důvod nabytí, na němž zakládá se vlastnický nárok vydražitelův, nebyl vázán výminkou ať již odkládací či rozvazovací a aby nebyly rozmnožovány případy, ve kterých může dojít ještě ke změně v osobě vydražitele a pojistníka.

Opačný názor nevyhovuje těmto požadavkům, když vydražitel musel by pojistnou smlouvu vypověděti ještě před vydáním schvalovacího výměru okresního úřadu, jak je tomu právě v souzené věci, ve které dle názoru odvolacího soudu měla vydražitelka pojistnou smlouvu vypověděti do 11. května 1940. Podle § 3 nařízení č. 313/1938 Sb. ve znění čl. I. nařízení č. 169/1939 Sb. může totiž exekuční soud stanoviti vydražiteli delší lhůtu než jeden měsíc k předložení schvalovacího výměru a danou lhůtu může případně i prodloužiti.

Dovolací soud souhlasí však s názorem prvního soudu i v tom, že o platném nabytí nemovitosti ve smyslu § 65 zák. č. 145/1934 Sb. možno mluvit teprve pak, až schvalovací výměr okresního úřadu nabude právní moci. Je samozřejmé, že účinnost tohoto výměru nastává jeho pravomocí. Zvláštního zákonného ustanovení bylo by

třeba jen v případě, že by schvalovací výměr byl účinným ihned jeho vydáním, nikoli však naopak.

Právem proto první soud výpověď danou ve lhůtě jednoho měsíce po pravoplatnosti schvalovacího výměru považoval za platnou výpověď pojistné smlouvy ve smyslu § 65 poj. zákona.«

Jan Hrdlička.

Přípustnost exekuce podle nových exekučních titulů ze Slovenska.

V čísle 7—8 Právní praxe, roč. 1940, jsem v článku »Exekuce na základě slovenských exekučních titulů« upozornil na to, že exekuční tituly, t. zv. nové, t. j. vzniklé po 14. březnu 1939 na území nově utvořeného Slovenského státu jsou v poměru k nám tituly cizozemskými a ježto není se Slovenskem zaručena vzájemnost nutná podle § 79 ex. ř., že tyto tituly nejsou u nás vykonatelné a nelze podle nich povolit exekuci.

Tato situace byla nyní změněna dohodou mezi Německou říší a Slovenskou republikou o právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanského a obchodního práva vyhlášeném v říšském zákoníku díl II. ze dne 14. května 1941, str. 161 (Věstn. ř. prot. str. 271). Touto dohodou totiž byla mezi Slovenskem a Německou říší včetně Protektorátu Čechy a Morava zaručena vzájemnost ve smyslu § 79 ex. ř. a jsou tedy i nyní nové exekuční tituly ze Slovenska u nás vykonatelné, stejně jako jsou naopak naše exekuční tituly vykonatelné na Slovensku.

Co do rozsahu vykonatelnosti rozeznává dohoda:

- A. Exekuční tituly soudní,
- B. rozhodčí výroky,
- C. procesní útraty.

A. Mezi exekuční tituly soudní se počítají veškerá pravoplatná soudní rozhodnutí bez rozdílu jejich pojmenování, jakož i smíry ať vyšly z činnosti soudů řádných nebo mimořádných, t. j. pracovních a pojišťovacích anebo rozhodčích soudů, které bez ohledu na rozhodčí smlouvu jsou příslušny podle nějakého zvláštní

ho státního průkazu k vyhotovení občansko-právních nároků (čl. 17). Sem patří tyto rozhodčí soudy:

- a) Rozhodčí soud nemocenských pojišťoven podle vl. n. 213/28 Sb.,
- b) Bursovní soudy rozhodčí podle zák. 67/75 ř. z.,
- c) Hornické soudy rozhodčí podle zák. 170/24 Sb.,
- d) Rozhodčí soud dělnické úrazové pojišťovny podle zák. 217/19 Sb.,
- e) Rozhodčí soud pro úrazové zaopatření železničních zřízenců podle vl. nař. 272/19 Sb.,
- f) Horní senát rozhodčího soudu úrazové pojišťovny dělnické podle vl. n. 356/19 Sb.,
- g) Rozhodčí soud pro nemocenské pojištění veřejných zaměstnanců podle zák. 221/25 Sb.,
- h) Rozhodčí soud báňských bratrských pokladen podle zák. č. 242/22 Sb.,
- i) Rozhodčí komise a závodní výbory podle zák. 330/21 Sb.,
- j) Ústřední a obvodní komise domácí práce podle zák. 29/19 Sb.

Tyto tituly jsou navzájem bez dalšího vykonatelné. Jim jsou postaveny na rovné notářské listiny. Při tom jde-li o rozhodnutí ve věcech majetkověprávních, nezáleží na státní příslušnosti stran. Jde-li však o rozhodnutí ve věcech nikoliv majetkových, zejména o osobním stavu stran, uzná a vykoná se takové rozhodnutí jen tehdy, jsou-li obě strany příslušníky té smluvní strany (Německa, Protektorátu nebo Slovenska), na jejímž území bylo rozhodnutí vyneseno (čl. 17, odst. 3).

Nieméně uznání a výkon takového titulu bude povolujícím soudem odepřen:

1. je-li dána pro soudy té strany, na jejímž území se rozhodnutí uplatňuje, výlučná příslušnost podle práva této strany (čl. 17, odst. 1, posl. věta),
2. přiči-li se rozhodnutí dobrým mrávkám a veřejnému pořádku (čl. 18, odst. 1),
3. byly-li v rozhodování ohledně příslušníka dovolané smluvní strany při posuzování způsobilosti k jednání, zákonného zastoupení, poměrů práva rodinného a dědického vzaty za podklad jiné zákony, než ty, kterých podle práva této strany bylo použito (čl. 18, odst. 2),
4. bylo-li při rozsudku pro zmeškání doručeno opatření, jímž se řízení zahajuje, žalovanému nikoliv včas nebo jen cestou veřejného doručení (čl. 18, odst. 3),
5. byla-li pro rozhodnutí nalézacího soudu dána pouze příslušnost majetková (Říšský civ. ř. s. § 23, jur. norma § 99, slov. civ. ř. proc. § 27) anebo příslušnost dle § 88, odst. 2 jur. n. (soud. faktury), ledaže se žalovaný v posledním případě pustil do sporu,

6. k návrhu strany, je-li už o vymáhacím nároku v běhu řízení před soudem smluvní strany (čl. 28).

Vykonatelná vůbec nejsou rozhodnutí trestních soudů o nárocích soukromoprávních a prozatímní opatření a obstrukce — Arrest (čl. 29).

B. Rozhodčími výroky se zde rozumějí výroky rozhodců a smíry uzavřené před rozhodci na základě smlouvy o rozsudím na rozdíl od rozhodnutí rozhodčích soudů uvedených v předešlém odstavci.

Uznání a výkon těchto rozhodčích výroků jest podle čl. 27 upraven ustanoveními Ženevské dohody o vykonávání zahraničních rozhodčích výroků ze dne 26. září 1927. Český text této dohody jest obsažen ve Sbírce zákonů a nařízení z r. 1931, č. 192.

Tyto výroky a smíry jsou v obou smluvních státech všeobecně uznávány a vykonávány, za splnění těchto podmínek:

- a) že výrok byl vydán podle smlouvy o rozsudím nebo rozhodčí doložky platné podle zákonodárství, které se na ně vztahuje (čl. 1, odst. 2, lit. a žen. doh.);
- b) že podle zákonodárství státu, ve kterém jest výrok uplatňován, jest o předmětu sporu přípustno rozhodnutí v řízení rozhodčím (čl. 1, odst. 2, lit. b);
- c) že výrok byl vydán rozhodčím soudem, který byl ustanoven smlouvou o rozsudím anebo rozhodčí doložkou nebo podle dohody stran a právních pravidel platných pro rozhodčí řízení (čl. 1, odst. 2 lit. e),
- d) že výrok jest pravoplatný (čl. 1, odst. 2, lit. d);
- e) že se nepřiči veřejnému pořádku nebo zásadám veřejného práva státu, kde je uplatňován (čl. 1, odst. 2, lit. e).

Uznání a vykonatelnost takovému rozhodčímu výroku bude nieméně odepřena, zjistí-li soud při povolování exekuce:

- a) že výrok byl ve státě, kde byl vydán, zrušen (čl. 2, odst. 1, lit. a),
 - b) že strana, proti které je výrok uplatňován, neměla včas vědomosti o rozhodčím řízení, takže nemohla uplatnit své důvody, nebo že nemajíc procesní způsobilost, nebyla rádně zastoupena (čl. 2, odst. 1, lit. b),
 - c) že výrok překročil meze svěřeného mu rozhodování smlouvou o rozsudím nebo rozhodčí doložkou (čl. 2, odst. 1, lit. c).
- Jestliže povinný prokáže, že podle právních pravidel platných pro rozhodčí řízení je tu nějaký jiný důvod nežli právě uvedené a že tento důvod mu umožňuje bráti platnost rozhodčího výroku v odpor před soudem, tu může soudece exekuci povolující buď uznání odepřít nebo povolit povinné straně odklad exekuce, při čemž jí zároveň poskytne lhůtu k tomu, aby dala přísluš-

ným soudem vysloviti neplatnost výroku (čl. 3).

C. V článku 1. dohody byla zaručena vzájemnost i pro poskytování právní ochrany příslušníkům obou smluvních stran před soudy druhé smluvní strany. Tyto osoby mají před soudy druhé smluvní strany totéž postavení jako cizinci (čl. 1). Nesmí jim býti pro jejich vlastnost jako cizinců uloženo dání jistoty podle § 57 čr.s. ani složení pod jakýmkoliv jiným označením (čl. 2, odst. 1). Totéž platí i pro placení předem ke krytí soudních nákladů (čl. 2, odst. 2).

Rozhodnutí, kterými byl žalobce nebo intervenient, který jest osvozen z jakéhokoliv důvodu od dání jistoty nebo složení, odsouzen k procesním útratám, jest na území druhé smluvní strany vykonatelné (čl. 3).

Nezáleží na tom, zda rozhodnutí o útratách bylo pojato do meritorního rozhodnutí nebo se stalo samostatným rozhodnutím. Takovým rozhodnutím se rozumí i usnesení o útratách vydaná soudními písaři v rámci jejich příslušnosti (čl. 3, odst. 3).

Rovněž zde rozhodnutí o návrhu na prohlášení vykonatelnosti, t. j. o povolení exekuce nesmí býti odíráno jen proto, že vymáhající strana nezapravila předem kolky a poplatky (čl. 3, odst. 4). Povolující soud jest oprávněn pouze zkoumati právní moc rozhodnutí, a to podle zákonů té strany, na jejímž území bylo rozhodnutí vydáno (čl. 4, odst. 2). K tomuto průkazu stačí osvědčení soudu, který rozhodnutí vydal.

Tato ustanovení zůstanou v platnosti i v případě, že Slovenská republika přistoupí k Haagské dohodě o civilním procesu ze dne 17. července 1905 (čl. 33).

Jsou tedy nyní u nás vykonatelné všechny i nově slovenské exekuční tituly jmenované v § 1 ex. ř. č. 1—4, 6—7, 11, 16—17 a č. 5, pokud byl smír uzavřen před civilním soudem.

Příslušným k povolení exekuce jest, ježto jde o tituly cizozemské, sborový soud I. stolice, tedy k r a j s k ý s o u d podle § 82 ex. ř.

Německo-slovenská dohoda mluví ve svých ustanoveních všude o uznání a prohlášení vykonatelnosti těchto exekučních titulů, což jest našemu právu neznámé, odpovídá však zásadám říšského civilního procesního řádu. Proto nařízení vykonávající německo-slovenskou dohodu ze dne 20. května 1941, Říš. zák. I, str. 173 (Věstn. ř. prot. str. 283), ustanovilo

v § 10, že v území platnosti exekučních řádů, t. j. v Ostmarce, Sudetech a Protektorátu Čechy a Morava, se exekuční tituly až do sjednocení práva prohlašují vykonatelnými p o v o l e n í m e x e k u c e podle exekučního řádu.

Návrh na povolení exekuce musí obsahovati:

a) úplné vyhotovení exekučního titulu, tedy nejenom enunciátu, nýbrž i důvodů (čl. 22, č. 1). Vede-li se však exekuce pro procesní útraty, stačí předložení pouze útratového enunciátu (čl. 4, odst. 3). Nemní-li pravoplatnost patrna již ze samotného rozhodnutí, musí býti prokázána veřejnými listinami,

b) vede-li se exekuce na základě rozsudku pro zmeškání, prvopis nebo ověřený opis listin, z nichž vyplývá, že právní spor zahajující obsílka nebo opatření bylo doručeno straně, která se do sporu nepustila, včas a řádně dle čl. 18, odst. 3 cit. dohody (čl. 22, č. 2),

c) přehled uvedených písemností svěřené diplomatikým nebo konsulárním zástupcem nebo přísežným tlumočnickem jedné ze smluvních stran nebo soudcem dožadující smluvní strany (čl. 22, č. 3, čl. 4, odst. 3, posl. věta).

K návrhu na povolení exekuce podle rozhodčího výroku, nutno předložiti podle ženevské dohody:

a) prvopis nebo opis rozhodčího výroku,

b) listiny prokazující jeho právní moc,

c) po případě listiny a doklady, které podávají důkaz o tom, že výrok byl vydán podle smlouvy o rozsudím nebo podle rozhodčí doložky a podle pravidel platných pro rozhodčí řízení (čl. 4 žen. doh.).

Při povolení exekuce zkoumá povolující soud důvody uznání a vykonatelnosti rozhodnutí, v jiném směru však jeho zákonitost nezkoumá (čl. 19).

Nepodává-li vymáhající strana návrh na povolení exekuce přímo u příslušného soudu druhé smluvní strany, může podati návrh prostřednictvím svého okresního, respektive úředního soudu (čl. 21).

J. Procházka.

Jak postupovati při dražbách nemovitostí vzhledem k cenovým předpisům.

I. Soustavná cenová politika zahájená vládním nařízením čis. 121/39 Sb. o zřízení nejvyššího cenového úřadu dotkla se podle vládnoucího výkladu předpisu § 1 vyhl. předsedy vlády čis. 175/39 Sb. též cen dosažených při veřejných dražbách nemovitostí, jak blíže odůvodnily oběžníky Zemských úřadů v Praze a Brně vydané na

základě výnosu nejvyššího cenového úřadu ze dne 25. X. 1939, č. j. 34.491 pres/2-1939 (uveř. ve Věst. min. sprav. na str. 137/1940).

Jak působí tento zákaz zvyšování cen při veřejných dražbách, vylíčil obšírně okresní soudce Miloš Valvoda v Právní praxi, str. 129—135, V. roč., v článku »Vliv zákazu zvyšování cen na nucené dražby nemovitostí«. O této otázce pojednal pak okresní soudce Jaromír Smrč v Sporitelním obzoru na str. 288/40, uváděje tehdejší praxi okresního soudu exekučního v Praze. K provádění dražeb vzhledem k cenovým předpisům vydal nejvyšší cenový úřad na zemské úřady výnos ze dne 24. IV. 1940, č. 2656 — Pres/2-40, otištěný na str. 88/1940 Věstn. min. sprav., v němž se dovolává i některých dřívějších výnosů sem hledících.

Konečně Dr. Jan Štěpán článkem »K otázce zákazu zvyšování cen při nucených dražbách nemovitostí«, uveřejněným v Právní praxi na str. 232, V. roč., odsoudil praxi uchylující se od ustanovení exekučního řádu a řídící se cenovými předpisy.

Uvedenými články byla tato otázka již teoreticky dosti probrána, pročez se nehodlám zabývatí všemi právními pochybnostmi, které tu vznikají. Chci jen vylíčiti, jak si dnes sluší při dražbách nemovitostí počínati, aby soud a účastníci řízení měli pokud možno největší jistotu, že jejich postup nebude zvrácen poslední stolicí soudní nebo správní.

II. Rozhodnutí č. 17.738 sb. n. s. prohlašuje za »osobu dražbu pořádkující« ve smyslu výše řečeného oběžníku při exekuční dražbě nemovitostí exekučního komisaře. Tomu se tedy ukládá povinnost, aby z úřední moci vhodným způsobem včas vyšetřil, jaká jest nejvyšší přípustná cena, do které může bez dalšího na základě učiněného podání udělití příklep. K tomu — jak se praví v důvodech uvedeného rozhodnutí — má hleděti v každém období řízení, jmenovitě již v řízení odhadním.

Jest na snadě, že soud především poukáže znalce, aby se o dovolené ceně ihned v odhadním posudku vyjádřil (srv. Valvoda, str. 132) a svůj úsudek odůvodnil. Před tím ovšem musí znalce poučiti, že zde

nejvyšší přípustnou cenou není prostě odhadní cena k 20. červnu 1939, nýbrž cena, které »za stejných podmínek, t. j. především v dražbě — bylo nebo mohlo býti dosaženo k tomuto dni«, jak též vyřklo rozhodnutí č. 18.012 sb. n. s. Určiti takovou cenu jest arci úkolem nesnadným, neboť 20. VI. 1939 mohlo se dražiti do libovolné výše a nelze lidskými prostředky vůbec zjistiti, kdo by se tehdy dražby zúčastnil, jak vysoko by dražil a kolik mohlo se při dražbě právě této nemovitosti dosíci. Sluší míti však za to, že slova »mohlo býti dosaženo« mají znamenati, kolik asi tenkrát při obvyklém průběhu dražby by se dosáhlo, nehledě k možnosti dražení do neomezené výše, za přemrštěnou cenu (stejně důvody rozh. n. s. č. 18.012). Není-li jiných okolností, lze zpravidla pokládati za dovolenou cenu ještě cenu převyšující o $\frac{1}{4}$ cenu odhadní, neboť za tuto cenu mohl dle § 200, č. 1 ex. ř., kdokoliv nemovitost před dražbou převzítí a nelze tu při dražební volnosti mluvití o hnání ceny do výše.

Vzácné budou případy, kdy bude možno dovolenou cenu přesněji určití.

Tak na př. byl-li dne 20. VI. 1939 (nebo zajisté též v krátké době před tímto dnem) vydražen značně nad odhadní cenou ideální díl nemovitosti, jejíž jiný stejně veliký díl se dostává nyní do dražby. Tu lze podle výše uvedené definice dovolené ceny nepochybně stanoviti, jaké ceny bylo by za nemovitost stejného druhu dosaženo (nebo mohlo býti dosaženo) ku dni 20. června 1939 a tuto cenu dlužno považovati za cenu dovolenou. Podobně tomu bude při dražbách nemovitostí stejného druhu (na př. domy postavené současně podle jednotného vzoru, stejně zachovalé).

Dovolená cena nemá býti nikdy nižší než cena prodejová nebo výnosová (zjišťovaná ke dni 20. VI. 1939), pokud která z nich převyšuje

cenu odhadní, poněvadž lze míti za to, že této ceny mohlo býti rozumně hospodářsky dosaženo v dražbě k 20. VI. 1939.

Soud bude někdy moci podle nejvyšších podání dosažených při dražbách v období snad několika měsíců před 20. VI. 1939 posouditi, zda a kolik se průměrně dražilo nad odhadní cenu při podobných nemovitostech. K tomu lze použiti jako pomůcky »Výkazu o nemovitostech odhadnutých podle čistého výnosu (§ 17 odh. ř.) a o budovách podrobených dani činžovní«. Víme arci, že výsledky i v této době byly tak kolísavé — jak jest pro dražby právě charakteristické — že jest velmi těžko všeobecně nějakou určitou míru zvýšení stanoviti.

Hledě k znaleckému posudku a vlastním zkušenostem, po případě k výsledkům dalšího šetření provedeného dle § 34, 2. odst. odh. řádu, soud sám rozhodne — ovšem s výhradou odchylného rozhodnutí cenového úřadu — jakou cenu bude za nejvýše přípustnou považovati.

Není třeba dlouze odůvodňovati, že určení nejvýše přípustné ceny má pro účastníky řízení veliký majetkový význam, právě jako určení ceny odhadní, a že jest více než na snadě, že jde o zjišťování druhově stejné okolnosti, že má se tedy zásadně státi podle obdobných pravidel, jakými se řídí určení ceny odhadní.

Vzhledem k potížím mnohdy nepřekonatelným, s nimiž jest bezpečné zjištění nejvýše přípustné ceny při dražbách nemovitostí spojeno, vnucuje se myšlenka, aby cenový úřad již před dražbou sám o této otázce rozhodl, tak aby schválení příklepu dle vl. n. č. 313/38 Sb. ve znění vl. n. č. 169/34 Sb. nebylo odepřeno pro nezachování cenových předpisů.

Není sice výslovného předpisu, podle kterého se soud má nebo může s takovou žádostí na cenový úřad obrátiti, ale sluší míti za to, že ce-

nový úřad jest povinen podle § 18 vl. nař. č. 121/39 Sb. ve znění vl. n. č. 189/1940 Sb. vyhověti této žádosti soudu, jež jest veřejnoprávní povahy. Citovaný paragraf chtěje kompetenční pochybnosti vyloučiti, stanoví totiž povinnost všech úřadů k spolupůsobení při provádění tohoto nařízení, o což tu právě jde. Stanovení nejvyššího přípustného podání příslušným úřadem před dražbou přijímá rozh. n. s. č. 17.946.

Cenový úřad nemůže stanoviti nejvýše přípustnou cenu podle nějakých pomůcek, které má již po ruce, nýbrž musí svůj úsudek založiti jen na podrobném zjištění všech skutečností, které v dané nemovitosti rozhodují o její hodnotě majetkové.

Může proto se buď opřiti o soudní určení ceny odhadní a nejvýše přípustné ceny a pouze ji podle svého volného uvážení v mezích svých pochybností přezkoumati anebo vykonati celé zjištění samostatně (§ 44 správního řízení, t. j. místním ohledáním, znalci, svědky a listinami. Náklady tohoto řízení nese vymáhající věřitel (navrhovatel dobrovolné dražby neb dražby společné nemovitosti dle § 352 ex. ř.), poněvadž zavdal svým návrhem podnět k této úřední činnosti (§ 127 spr. ř.) arci bez újmy svých postižných nároků.

Jest věcí svědomitosti úřadu, aby nebyly způsobovány útraty zbytečné, poněvadž soudní odhady a úsudek soudu o tom, kolik by se při dražbě mohlo ku dni 20. VI. 1939 dosíci, bývají nejdokonalejší, pročež zcela samostatného šetření správního nebude zpravidla třeba.

Výnos nejvyššího cenového úřadu ze dne 24. IV. 1940, č. 2656-Pres/2-40, otištěný ve Věstníku min. sprav. na str. 88/1940, vyslovil, že v ý j i m k u ze zákazu o zvýšení cen podle § 3 vvhl. předsedy vlády č. 175/1939 Sb., o jejíž povolení má osoba pořádající včas zažádati, »někdy formulovati i tak, že se povoluje zvý-

šení ceny na výši, za kterou bude zboží vydraženo».

Poněvadž tento výnos se týká i věcí nemovitých, sluší zde slovem zboží rozuměti i nemovitosti.

Ježto soud jako osoba pořadající dražbu má si vyžádati povolení výjimky zásadně před konáním dražby (tak také rozh. n. s. 17.858), má uvážovati o žádosti za výjimku ve formě naznačené výše cit. výnosem. Vzhledem k tomu, že omezení podání činí veliké potíže, způsobuje často zkrácení nároků účastníků, které zpravidla nelze předem vypočísti, že nebývá obav, že se dražbou mají obcházeti ustanovení o cenách, nebo že by se tím vykonával vliv na tvoření cen nemovitostí vůbec, nebude důvodů, aby takové žádosti podle názoru nejvyššího cenového úřadu přípustné, nebylo vyhověno, zvláště když v témže výnose se okresní úřady jako příslušné poukazují, aby žádosti o povolení výjimky posuzovaly a vyřizovaly v zásadě blahovlně. Soud má zajisté hleděti dle svých možností k prospěchu všech účastníků a proto lze míti za to, že soud takovou žádost zpravidla podati má.

Při tom arci podle okolností případu — zvláště na návrh osoby poukázané na nejvyšší podání — odůvodní povolení výjimky alespoň do jisté výše nad nejvýše přípustnou cenu, jestliže proto budou zvláštní důvody. V odůvodnění rozh. č. 17.738 se k tomu praví: »Nebude zajisté vadou řízení, jestliže exekuční soud sám po skutkové a právní stránce s účastníky do té míry probeře a připraví, aby příslušný správní úřad již na základě výsledků tohoto šetření a v uvážení případného návrhu exekučního soudu mohl o přípustnosti vyššího podání a jeho rozsahu rozhodnouti.«

Hledíce k úvahám o nejvyšší přípustné ceně a výjimce z jejího dodržení, pokládáme za nejvhodnější, když soud po právní moci odhadní ceny a jím stanovené nejvyšší pří-

pustné ceny zašle příslušnému správnímu úřadu dražební spisy se žádostí o povolení výjimky a případně určité nejvyšší přípustné ceny, kterou sluší stylisovati asi takto:

Okresnímu úřadu

v.....

Podepsaný soud v exekuční věci..... žádá, aby pro dražbu nemovitosti..... bylo povoleno dle § 3 vyhl. předs. vlády č. 175/39 Sb.

1. zvýšení nabývací ceny (nejvyššího podání) na výši, za kterou nemovitost bude — bez omezení cenovými předpisy — vydražena,

2. zvýšení nabývací ceny alespoň na částku K....., nebude-li návrhu pod 1. vyhověno.

3. Nebude-li vyhověno ani návrhu pod 2., žádá se o určení nejvyšší přípustné — dovolené — ceny.

Výměr o této žádosti vydaný budiž doručen soudu a nebude-li vyhověno návrhu pod 1. též účastníkům uvedeným v připojených exekučních spisech E XV... v přehledu doručení pod č. 1—10.

Žádost pak sluší náležitě odůvodniti (na př. poukazem na povahu hypotekárního zatížení, které jest spravedливо hraditi).

Rozhodnutí správního úřadu o nejvyšší přípustné ceně, pokud ovšem nepřipustí dražiti bez omezení, se přímo dotýká hmotněprávních nároků osob poukázaných na nejvyšší podání, pokud se v důsledku omezení dražení na ně nedostane.

Proto a poněvadž jsou samy také oprávněny žádati o výjimku (srv. rozh. n. s. č. 17.858), sluší je považovati za strany podle § 14 správ. říz., kterým přísluší odvolání podle § 74 správ. říz.

Když soud si opatří předem pravoplatné rozhodnutí příslušného správního úřadu o nejvyšší přípustné ceně, mají soud a dražící při dražbě bezpečný podklad pro další postup. Vším způsobem jsou chráněni před nebezpečím trestního stíhání pro porušení cenových předpisů.

Dříve než soudce vyzve při dražbě, aby se podávalo, oznámí nejvyšší přípustné podání (není-li povoleno dražiti bez omezení) a podrobně poučí

dražitele, jak bude při podávání postupováno § 178, 2. odst. ex. ř.

Příklep bude udělen tomu, kdo první učiní nejvyšší přípustné podání (rozh. 17.946 sb. n. s.). Toliko oprávněný k předkupu má přednost, podá-li stejnou cenu (Hartmann, Ex. řád 1934, str. 861). Učiní-li několik osob současně nejvyšší přípustné podání, pak podle obdoby § 841 všeob. obč. zák. rozhodne los nebo rozhodce. Neshodnou-li se podatelé na jednom nebo druhém z rozhodovacích způsobů, rozhodne soudce podle volného uvážení. Může tedy dáti přednost osobě, která zaslouží ohledu z důležitých zájmů veřejných nebo soukromých, nebo určit, že rozhodne losem.

Na soudci arci bude, aby vhodným způsobem si zajistil bezpečný postřeh, kteří podatelé učiní nejvyšší podání současně. Za tím účelem dražitele přehledně umístí v dražební síni, předem se dotáže, kdo hodlá i nejvyšší přípustné podání učiniti, nepochybným způsobem určí okamžik, kdy mohou se podání činiti, zajistí si zvýšenou pozornost zapisovatele i vyvolavače a pod. Zajisté, že nepřipustí malicherné spory o tom, kdo vyřkl nejvyšší přípustné podání o nepatrný zlomek vteřiny dříve a bude považovati za současně učiněná podání, která byla učiněna, dokud ještě dřívější nedozněla. Podání má býti učiněno vyslovením nabízené ceny v korunové měně (na př. »stotisíc korun«). Podání, které nebylo srozumitelné a úplně jasné vyřčeno, nemůže býti považováno za učiněné.

Podle § 6 říšskoněm. nař. o nakládání podáními při nucené dražbě z 30. VI. 1941, str. 354, I. díl ř. z., platí za podání současná ta, která byla od účastníků současně přítomných učiněna v bezprostřední časové souvislosti (Aufeinanderfolge).

Prokáže-li se některý dražitel povolením výjimky uděleným příslušným úřadem, bude příklep udělen

jemu za podání, které v mezích výjimky učiní nad předcházející připuštěné podání.

III. Jestliže si soud před dražbou neopatřil rozhodnutí správního úřadu o nejvyšší přípustné ceně, ani tu není rozhodnutí o výjimce, bude se arci řídití jen svým zjištěním o ceně dovolené. Jestliže ani toto rozhodnutí včas neučinil, musí při dražbě zkoumati, pokud může činěná podání připustiti s hlediska cenových předpisů. Opominul-li soud i to a nechal dražiti bez omezení, tu může, byla-li nemovitost vydražena nad odhadní cenu, bezodkladně po dražbě zažádati o schválení výjimky, k čemuž je oprávněn i vydražitel neb osoby poukázané na nejvyšší podání (rozh. n. s. č. 17.858). Takovýto postup jest arci již nejistý, zvláště proto, že může býti zvrácen jiným názorem správního úřadu na přípustnost učiněného nejvyššího podání.

Předsevzatý postup při dražbě, pokud se uchyluje od předpisů exekučního řádu, sluší stručně, ale podstatně podle § 59 ex. ř. protokolovati.

Jest na snadě, že dražební podmínky mohou obsahovati již vylíčené zásady, podle nichž se má při dražbě podle cenových předpisů postupovati, poněvadž tu jde jen o zákonné podmínky. Jejich pravoplatností se vyloučí zbytečné odpory a rekursy proti příklepu.

Poněvadž celý postup při dražbě záleží především na tom, jak rozhodne správní úřad o výše uvedené žádosti soudu, sluší uložití vymáhajícímu věřiteli, aby dražební podmínky podal od 14 dnů od pravoplatného rozhodnutí správního úřadu (§ 145 ex. ř.).

Podobných zásad sluší užiti též při dobrovolných dražbách nemovitostí a dražbách společné věci dle § 352 ex. ř.

Jest v zájmu stran, aby již samy vhodnými návrhy spolupůsobily k tomu, aby soud zachoval postup výše pod II. popsany. Lad. Hlavatý.